

Prabėgę metai man suteikė galimybę iš arti pamatyti, kaip veikia demokratija mano gimtojo Panevėžio savivaldoje. Deja, bet vaizdas daugiau nei liūdnas. 2015 metais savivaldos rinkimus Panevėžyje laimėjus Povilo Urbšio vadovaujamam komitetui KARTU, prasidėjo akivaizdūs demokratijos erozijos procesai. Destrukciniais metodais tuoj po rinkimų buvo suskaldyti beveik visi į savivaldybę išrinkti partijų sąrašai, aukščiausius skaidrumo standartus deklaravusiems laimėtojams klausimų nekilo tik dėl Darbo (!) partijos. Sukirto rankomis be diskusijų. Unikaliai buvo pasirašyta valdančiosios koalicijos sutartis – ją pasirašė asmenys. Jokios politinės atsakomybės, jokios demokratinės kontrolės. Tik nereikia aiškinti apie tiesioginę atsakomybę rinkėjams – tai demagogija. Valdantieji jau pirmaisiais savo sprendimais apribojo diskusijų Taryboje teises. Opozicijoje nutarę dirbti Tarybos nariai yra atribojami nuo informacijos, jie nėra kviečiami bendram darbui nei inicijuojant sprendimus, nei juos svarstant. Judėjimo pasiūlytas savivaldybės meras Rytis Mykolas Račkauskas nemato reikalo paisyti opozicijos nuomonės, net kada ji naudinga patiems valdantiejiems. Maža to, iš opozicijos dar ir nuolat tyčiojamas. Per trejus darbo metus meras nebuvo susitikęs su opozicijos atstovais, o juk visi Tarybos nariai yra išrinkti žmonių, todėl turi turėti galimybę tinkamai atstovauti rinkėjams. Tarybos opozicija nėra kviečiama į susitikimus su Panevėžį aplankančiais nacionalinės valdžios atstovais ar užsienio svečiais. Atliekant svarbią opozicijos pareigą, kartais Panevėžyje tenka dirbti lyg kokioje Baltarusijoje. Valdantieji nepakenčia jokių klausimų dėl jų darbo, vietos kontrolės institucijos baugščios, dalis spaudos dairosi į valdžios pinigus, todėl tiesos tenka ieškoti nacionalinėse kontrolės institucijose. Miesto vadovas jau ne pirmą kartą reiškia nepagarbą jam oponuojantiems politikams. Net klausimai dėl savivaldybėje priimamų sprendimų ar neveiklumo sukelia nuolatinį mero pyktį ir paniekinančius žodžius. Toks neadekvatus elgesys ir niekinantis požiūris yra viena iš priežasčių, kodėl Panevėžio politikoje vyrauja slogi atmosfera, nevyksta joks dialogas su opozicija. Panašu, kad net ir patys valdantieji mažai domisi savo paskirtos administracijos darbu, nesigilina į jiems paskirtų sričių problemas. Ypač nuvilianti yra judėjimo KARTU atstovų nekompetencija savivaldybės įmonių stebėtojų tarybose. Visi į Tarybą išrinkti žmonės, politinių partijų skyrių vadovai, Seimo nariai atstovauja didelę panevėžiečių dalį, todėl tiesiogiai išrinktas meras turėtų siekti sutarimo, dialogo, o ne skaldyti ir menkinti kitus. Uždarumas, neįsiklausymas į kritiką, dialogo nebuvimas atvedė į neskaidrią klampynę dėl svarbiausių miesto projektų. Panevėžio autobusų stotis jau tapo liūdna mūsų miesto vizitine kortele, tačiau valdžia pasidavė vienos verslo grupės spaudimui ir įkišo giliai į stalčius dar buvusios valdžios 2015 metais pradėtą stoties atnaujinimo projektą. Šiandien neskaidrūs ir paslaptingi miesto valdžios sprendimai dėl stoties atsigulė ant prokurorų stalo, panašu, kad procesas įstrigs ilgam. Tačiau valdančiųjų frakcijai dėl to nekyla jokių klausimų. Girdisi tik šnabždesiai kur nors bailiai apsidairius, ar negirdi Patrono ausys. Menkas supratimas apie politinę kultūrą atsispindi visišką priklausomybę vienai politinei grupei demonstruojančioje Etikos komisijoje, kur

pasmerkiami tik opozicijos atstovai, o miesto valdžia net ir už atviras patyčias yra išteisinama. Supratimas, kad laimėjusieji ima viską, yra būdingas į rytus nuo Lietuvos esantiems kraštams. Panevėžys idėjo svarbų indėlį atkuriant laisvą demokratinę Lietuvą, todėl slinktis į rytietišką požiūrį glumina. Europos Sąjungos demokratines vertybes išpažįstančiai valstybei tokie procesai jos savivaldoje gali būti vienas iš pavojingų signalų, kad panašus supratimas apie demokratiją išplis ir į kitas struktūras, taps stabdžiu laisvos ir atviros visuomenės kūrimuisi. Tik atviram dialogui nusiteikusios, skaidriai savo veiklą vystančios, už savo narius atsakingos politinės partijos yra demokratiškai besitvarkančios, stiprios savivaldos pagrindas. Reikia visiškai kitokio požiūrio į bendrą darbą savivaldoje. Štai Šiaurės Europos šalyse, kur demokratija turi galias tradicijas, vienas iš vicemerų yra skiriamas nuo opozicijos. Tokiu būdu kitus nuolatinius darbus turintys savivaldybės politikai gali turėti bent vieną nuolat politinį darbą dirbantį atstovą. Mūsų frakcija Seime yra pasiūlusi savivaldybių tarybų posėdžių darbą reglamentuoti analogiškai Seimo Statutui. Tačiau nulėmė P. Urbšio, vadovavusio Valstybės valdymo ir savivaldybių reikalų komitetui, kategoriškas pasipriešinimas. Liko galioti Gryzlovo tipo požiūris. „Dūma – ne vieta diskusijoms“, – taip yra pasakęs šis Rusijos politikas. Panašia dvasia vadovaujasi ir mano gimtojo Panevėžio Dūma, atsiprašau, savivaldybės Taryba. Plačių diskusijų kultūra su visais Tarybos nariais ir miestiečiais merdėja. Savivaldybės skiriami pinigai viešinimui žiniasklaidoje yra visų mokesčių mokėtojų pinigai, todėl jie negali būti skiriami tik valdžios, t. y. rinkimus laimėjusios politinės jėgos reklamai. Tarybą sudaro ne tik dauguma, bet ir opozicija, tačiau pinigai yra skiriami tik valdančiųjų nuomonei atspindėti. Panevėžys gyvena politinio nuosmukio metą. Į kadencijos pabaigą, nebelikus ką skaldyti aplinkui, judėjimo KARTU vadovas P. Urbšys atsisuko į savus. Laukia dar 10 mėnesių stagnacijos, sąmokslų ir nuolatinio pykčio visų, kurie drįsta galvoti kitaip, atžvilgiu. Žmonės jau karčiai juokauja, kad nuo judėjimo KARTU darosi labai kartu. Eksperimentas „Daužyk partijas!“ Panevėžyje davė labai karčius vaisius. Ar nebus tokie pat kartūs vaisiai visoje Lietuvoje, jei demokratijos erozija savivaldoje nebus laiku pastebėta ir sustabdyta?

Skaitykite

daugiau: <https://www.delfi.lt/news/ringas/politics/rasa-juknevicienne-apie-panevezio-duma-ir-demokratijos-erozija.d?id=78067557>

